

Sygn. akt II PK 183/10

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 12 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa J. J.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowotnej [...]

o wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 stycznia 2011 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 marca 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Powódka J. J. pozwem skierowanym przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowotnej dochodziła dodatku za pracę w szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR), uznając, że także praca na tym oddziale, a nie tylko w pogotowiu ratunkowym uprawnia do dodatku w wysokości 20% stawki godzinowej wynagrodzenia zasadniczego za każdą godzinę pracy. Prawo do wspomnianego dodatku statuuje art. 32¹ ust. 2 ustawy z 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r., Nr 14, poz. 89 ze zm., zwana dalej także ustawą o zoz). W myśl art. 32¹ powołanej ustawy pracownikom wykonującym zawód medyczny zatrudnionym w zespole wyjazdowym pogotowia ratunkowego (pomocy doraźnej) przysługuje dodatek w wysokości 30 % stawki godzinowej wynagrodzenia zasadniczego za każdą godzinę pracy. Natomiast pracownikom wykonującym zawód medyczny zatrudnionym w pogotowiu ratunkowym (pomocy doraźnej) poza zespołem wyjazdowym przysługuje dodatek w wysokości 20%.

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 21 października 2009 r. oddalił powództwo. Uznał, że przepis art. 32¹ ust. 2 ustawy z 30 sierpnia 1991 r. o ZOZ odnosi się wprost tylko do pracowników pogotowia ratunkowego. Przepis zaś art. 32¹ jest przepisem płacowym, który nie może ulegać interpretacji rozszerzającej.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zaskarżyła powódka apelacją, wskazując na błędną wykładnię art. 32¹ ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz na błędy w ustaleniach stanu faktycznego sprawy. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 1 marca 2010 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i przychylił się do stanowiska powódki, co do wykładni art. 32¹ ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej i uwzględnił całość żądania powódki.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że szpitalny oddział ratunkowy wykonuje analogiczne zadania do pogotowia ratunkowego, w szczególności udziela świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, co oznacza zdaniem Sądu Okręgowego w Ś., iż ratuje życie przez niesienie pomocy doraźnej. Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 9 ustawy z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410) szpitalny oddział ratunkowy oznacza komórkę organizacyjną szpitala w

rozumieniu przepisów o zakładach opieki zdrowotnej, stanowiącą jednostkę systemu, o której mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, udzielającą świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, spełniającą wymagania określone w ustawie.

Takie także zadania, zdaniem Sądu Okręgowego, wykonuje pogotowie ratunkowe, które ustawodawca określa też alternatywnie terminem prawnym – pomocy doraźnej. Pogotowie ratunkowe jest zakładem opieki zdrowotnej, który – zgodnie z art. 28 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej - udziela świadczeń zdrowotnych w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia, powodujących zagrożenie życia. Ponadto pogotowie ratunkowe może udzielać świadczeń zdrowotnych, w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego jako zespół ratownictwa medycznego lub lotniczy zespół ratownictwa medycznego (wyjazdowy) na zasadach określonych w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Sąd Okręgowy podniósł też, że przyjętej oceny nie wzrusza szerszy zakres świadczeń szpitalnego oddziału ratunkowego od zakresu świadczeń pogotowia ratunkowego. Decydujący jest bowiem fakt, że szpitalny oddział ratownictwa (zwany także SOR) świadczy pracę na analogicznych zasadach jak pogotowie (przez całą dobę). Byłoby zatem nieuzasadnione różnicowanie statusu pracowników pogotowia ratunkowego i pracowników szpitalnego oddziału ratunkowego.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniósł pozwany, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 32 § 2 ust. 2 ustawy z 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, przez przyjęcie, że wymieniony w tym przepisie dodatek w wysokości 20% stawki godzinowej wynagrodzenia zasadniczego przyznany pracownikom wykonującym zawód medyczny zatrudnionym w pogotowiu ratunkowym (pomocy doraźnej) poza zespołem wyjazdowym, przysługuje również pracownikom medycznym szpitalnego oddziału ratunkowego, określonego w art. 3 pkt 9 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

Zdaniem skarżącego błędna wykładnia powołanego przepisu polega na tym, iż Sąd Okręgowy nie uwzględnił, że :

- przepis art. 32¹ ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej jest przepisem płacowym, który powinien być interpretowany ściśle,
- pojęcie pomocy doraźnej stanowi alternatywę jedynie dla pogotowia ratunkowego, a nie dla szpitalnego oddziału ratunkowego,
- Sąd Okręgowy błędnie rozszerzył znaczenie użytego z art. 32¹ ust. 2 ustawy z 30 sierpnia 1991 r. pojęcia „pomoc doraźna” na sposób udzielania świadczeń medycznych (cała doba), co doprowadziłoby do przyznania dodatku każdemu pracownikowi medycznemu, zatrudnionemu na oddziałach ratunkowych, szpitalnych izbach przyjęć oraz oddziałów pomocy doraźnej, gdyż także takie jednostki występują w zoz-ach,
- wykładnia przepisu dokonana przez Ministerstwo Zdrowia i Komisję Prawną PiP potwierdza interpretację dokonaną przez pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna pozwanego ma uzasadnione podstawy i dlatego zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego z 1 marca 2010 r., wymagał uchylecia. Zasadnicza dla sprawy była interpretacja art. 32¹ ust. 2 ustawy z 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej. Przepis przyznaje pracownikom medycznym pogotowia ratunkowego (pomocy doraźnej) zatrudnionym poza zespołem wyjazdowym dodatek w wysokości 20% stawki godzinowej wynagrodzenia zasadniczego za każdą godzinę pracy. W sprawie powstało zagadnienie, czy pod pojęciem pogotowia ratunkowego (pomocy doraźnej), którym operuje powołany przepis należy rozumieć także pracę w szpitalnym oddziale ratunkowym. Innymi słowy zrodził się problem, czy personel medyczny zatrudniony w szpitalnych oddziałach ratunkowych ma prawo do przedmiotowego dodatku jako świadczący pomoc doraźną.

W pierwszym rzędzie, rozstrzygając ten problem, wypada podkreślić, że przepis art. 32¹ ust. 2 ustawy o zoz jest przepisem płacowym, co wymaga jego wykładni zgodnie z regułami wypracowanymi dla interpretacji norm wynagrodzeniowych. Oznacza to brak możliwości dokonywania wykładni per analogiam lub wykładni rozszerzającej. Ponadto, a może przede wszystkim, przepis

jest jednoznaczny w swej treści w tym sensie, że odnosi się tylko do pogotowia ratunkowego. Sformułowanie zawarte w nawiasie, tj. zwrot „pomoc doraźna” stanowi tylko doprecyzowanie kategorii pracowników pogotowia: oznacza pracowników pogotowia ratunkowego zatrudnionych przy pomocy doraźnej, a nie np. w charakterze dyspozytorów. Przepis nie dotyczy zatem personelu zatrudnionego w szpitalnych oddziałach ratunkowych, bowiem wprost i jednoznacznie reguluje tylko prawo do dodatku dla pracowników medycznych zatrudnionych w pogotowiu ratunkowym. Warto dodać, że dalsza interpretacja normy nie jest konieczna. Celem wykładni *sensu stricto* jest dokonanie wyjaśnienia terminów użytych przez ustawodawcę, by w dalszej kolejności ustalić treść normy. Skoro termin „pogotowie ratunkowe” jest jednoznaczny, to brakuje przyczyny dla poszukiwania dalszego znaczenia tego pojęcia (*clara non sunt interpretanda*).

Przedstawioną interpretację językową potwierdza zastosowanie kolejnych etapów wyjaśniania prawa, a mianowicie wykładni z zastosowaniem dyrektyw wykładni systemowej i funkcjonalnej. I tak, patrząc na sprawę systemowo trzeba zauważyć, że gdyby ustawodawca chciał zrównać w prawach w zakresie wynagrodzenia pracowników medycznych pracujących w pogotowiu ratunkowym z pracownikami zatrudnionymi z szpitalnym oddziale ratunkowym to miał okazję to uczynić wielokrotnie. Po uchwaleniu ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym (ustawa z 2006 r.) ustawa o zakładach opieki zdrowotnej była nowelizowana kilkanaście razy. Była więc okazja do poczynienia zmian w systemie wynagradzania pracowników ratownictwa medycznego. Co więcej ust. 2 art. 28 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej obowiązuje od 1 stycznia 2007 r. i zmieniony został właśnie na podstawie art. 52 ustawy z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Oznacza to, że ta ostatnia ustawa wprowadzająca SOR nie zlikwidowała pogotowia ratunkowego. Pogotowie nadal pozostało w systemie opieki zdrowotnej i nadal traktowane jest jak inny niż szpital zakład opieki zdrowotnej

Rozpatrując zagadnienie z punktu widzenia funkcjonalnego trzeba widzieć, że szpitalny oddział ratunkowy i pogotowie ratunkowe to dwie różne jednostki o różnych celach, aczkolwiek część zadań tych jednostek może się powielać. Różnica jest wynikiem różnych zadań pogotowia i SOR, co zostało unormowane w

§ 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 15 marca 2007 r. w sprawie szpitalnych oddziałów ratunkowych (Dz.U. Nr 55, poz. 365) oraz co wynika z powołanego już art. 28 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa z 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej wymienia jako wyodrębnione organizacyjnie jednostki: szpital i pogotowie ratunkowe (art. 2 ust. 1 pkt. 1 i 3). Pogotowie ratunkowe funkcjonuje zatem obok szpitala. Z kolei szpitalny oddział ratunkowy – jak sama nazwa wskazuje – jest oddziałem szpitala z tym, że oddziałem o szczególnym charakterze, specjalnych zadaniach diagnostycznych i leczniczych. Zgodnie z art. 3 ust. 9 ustawy z 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, SOR jest komórką organizacyjną szpitala w rozumieniu przepisów o zakładach opieki zdrowotnej, stanowiącą jednostkę systemu ratownictwa medycznego, udzielającą świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Na system ten składają się oddziały szpitalne oraz zespoły ratownictwa medycznego. Co prawda pogotowie ratunkowe może udzielać świadczeń zdrowotnych w ramach systemu ratownictwa medycznego, jednak tylko jako pozaszpitalny zespół ratownictwa medycznego (art. 28 ust. 2 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej). Nie oznacza to, że pogotowie jest szpitalnym oddziałem ratunkowym i odwrotnie; szpitalny oddział ratunkowy nie jest pogotowiem ratunkowym. Tym samym pracownicy szpitalnego oddziału ratownictwa nigdy nie będą zatrudnieni w pogotowiu.

Kończąc i tylko na marginesie sprawy można także zauważyć, iż owa różnorodność celów i zadań, a zatem także rozmiaru pracy, jej skomplikowania i natężenia powoduje, iż nieprzyznanie dodatku pracownikom szpitalnego oddziału ratunkowego nie może być utożsamiane z dyskryminacją w wynagradzaniu, bowiem prace wykonywane w ramach SOR i pogotowia ratunkowego, właśnie z uwagi na nietożsamy charakter usług świadczonych przez te placówki, nie są do końca porównywalne.

Reasumując przepis art. 32 § 2 ust. 2 ustawy o zoz jest przepisem szczególnym. Dotyczy wyłącznie pracowników zatrudnionych w pogotowiu ratunkowym, wykonujących zawód medyczny.

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji.

